

Recensie: Tartuffe ★★★★1/2****1/2

National Theatre Londen
zaterdag 9 maart 2019

foto © Manuel Harlan

Recensie:

Een verrassend sterke Tartuffe brengt regisseuse Blanche McIntyre in the National Theatre. Het stuk van Molière mag dan wel dateren uit 1664, het werd dus nog voor Louis IX opgevoerd, het is nog steeds actueel zo blijkt uit deze nieuwe versie van John Donnelly. Tartuffe klaagt namelijk de hypocrisie in de samenleving aan en geeft mee dat je best niemand blind vertrouwt. De verdienste van Donnelly is ontegensprekelijk het feit dat ie Tartuffe succesvol naar het heden wist te vertalen. Het leven van Mariane (heerlijk neergezet door Kitty Archer als een over verwend millennial die denkt dat ze nooit zal moeten werken omdat haar vader er warmpjes inzit) zal er op een dag plots anders uitzien wanneer haar vader Orgon (Kevin Doyle) wil dat ze met Tartuffe (een over de ganse lijn uitmuntende en zeer grappige Denis O'Hare) trouwt. Hij vertrouwt deze hipster, met haardotje die aan yoga doet en boeddhist is blindelings. 'Passie blijft niet duren. Je houdt niet van Tartuffe, dan kan hij je alvast niet ontgoochelen' luidt het aan het adres van zijn dochter.

Mariane stribbelt tegen. Zij voelt iets voor de dichter, maar die toch vooral in de eerste instantie socialist blijkt Valere (Geoffrey Lumb die voor over acting kiest) die geen groot licht is op poëtisch vlak. Alle Namaste's ten spijt zal Tartuffe zich niet al te respectvol gedragen ten opzichte van vrouwen. In de boezem van de huishoudhulp Dorine (Kathy Kiera Clarke) stopt ie een ijsblokje, dat ie wanneer het uiteindelijk op de grond gevallen is, in zijn mond steekt. Verder doet ie alsof ie een yoga-oefening aan het uitvoeren is door zich voorover te buigen zodat zijn neus niet ver van haar boezem naar onderen snuffelt. De erotische laag die deze voorstelling kent, las McIntyre dus uitstekend. Ook zo wanneer Orgon verwittigd wordt door zijn zoon Damis (Enyi Okoronkwo) dat Tartuffe Orgons vrouw Elmire (Olivia Williams) zit op te vrijen. Tartuffe speelt het slim, gaat op de knieën, vraagt genade, bevestigt dat ie Orgons vrouw aanzette tot ontrouw, maar bereikt tot zijn grote verbazing het tegenovergestelde met zijn openhartigheid die er zeer dik op ligt.

Orgon concludeert voorbarig dat Damis hem wat wijs probeert te maken, ontfermt hem en zet hem het huis uit. Hij dreigt met hetzelfde voor zijn dochter Mariane die nog steeds thuis inwoont om financiële redenen. Slim dus van McIntyre om dat element "het steeds populairder wordende Hotel Mama" als binding én chantagemiddel te gebruiken dat Orgon inzet als zijn dochter niet wil gehoorzamen om Tartuffe te huwen. Jongeren mogen zich dan wel losgerukt hebben van hun ouders, en van veel vrijheid genieten, maar dat geldaspect maakt hen toch nog afhankelijk en minder vrij. Openen doet Tartuffe met Denis O'Hare die links op de eerste rijen tussen het publiek tekstjes of narcissen uitdeelt. Daarbij probeert hij ook contact te zoeken met het balkon en er eentje te gooien naar daar, tevergeefs. Wanneer ie aan de andere kant van de rij gekomen is, wacht een suppoost op hem die hem buiten zet. Heerlijk om dan de reacties rondom ons te horen. Maakte dit al deel van de voorstelling? Of was er werkelijk een alternatief, dakloos uitzierend type in het theater binnengeglijpt? Het antwoord is het eerste. In het tweede bedrijf doet ie overigens een poging, als laatste strohalm zeg maar, om uit zijn netelige positie te geraken wanneer het net stilaan rond hem sluit. Dan probeert ie de sympathie van het publiek te krijgen en verwijst ie naar de tekstjes en bloemen die hij gaf. 'Het zijn mijn vrienden.' zo stelt ie wat dromerig waarop hij koudweg het antwoord van Elmire krijgt: 'Neen, dat is het publiek.' Ook later wanneer de politie gearriveerd is, doorprijkt Tartuffe even het

toneelspel: 'Dat staat niet in het script' luidt het volgens hem. Ter info: dat is wél het geval.

Sterk is het decor van Robert Jones dat in al zijn weelde refereert naar tijd van de Zonnekoning, naar Frankrijk dus. In het tweede bedrijf heeft Tartuffe en zijn volgers Tibetaanse gebedsvlagjes overal opgehangen, rollen ze hun slaapzakken op, en zien we afval aan het decadente gouden standbeeld, een replica van David van Michelangelo maar dan veel groter. Via die tegenstelling (Elmire zien we ook met luchtverfrisser spuiten in het tweede bedrijf) toont Jones het verval van Frankrijk, en bij uitbreiding de Westerse (wereld)steden waar steeds meer armoede is, de kloof tussen rijk en arm vergroot zelfs in tijden van hoogconjunctuur. In de slotzinnen van deze voorstelling geeft O'Hare het publiek dan ook mee dat de Tartuffes van deze wereld met steeds meer zijn wat de gepensioneerde vrouw naast ons kennelijk een onbehaaglijk gevoel geeft. Feit is dat je er niet omheen kan, dat in de straten van Londen, net zoals in Brussel overigens, het aantal daklozen steeds zichtbaarder wordt dat je hen als groep niet langer kan minimaliseren.

Mariane zegt in het tweede bedrijf aan Dorine dat ze overweegt om in de huidige context zelfmoord te plegen. Het levert een super grappige repliek op van de huishoudhulp die maar al te goed aanvoelt hoe ijdel het meisje is. 'Je wil een open kist op je begrafenis. Dat beperkt het aantal mogelijkheden om zelfmoord te plegen.' geeft ze fijntjes mee. Zelfs de verdrinkingsdood sterven, blijkt dan geen optie. Orgon raakt helemaal in de ban van Tartuffe die aan mindfulness zal doen met hem. 'Hoe kan ik je terugbetalen?' stelt ie waarop de man 'Oh, we vinden wel een manier.' antwoordt. Het toppunt van hypocrisie is dat vermits een boeddhist in principe een eenvoudig leven zou moeten nastreven, en elke drang naar bezit dient af te blokken. Dat is alvast niet het geval bij deze Tartuffe die er zelfs in slaagt om de woning van Orgon op zijn naam te laten zetten. Mariane weet ondertussen van geen hout pijlen te maken en komt met een zot impulsief idee op de proppen (ook wat eigen voor de millennials) om voor Artsen zonder Grenzen te gaan werken.

Elmire rest nog slechts een ding: haar man ervan overtuigen dat Tartuffe niet te betrouwen is en ze zet dan ook een val op (terwijl ie veel langer dan zij wil zijn gangen kan gaan, omdat Orgon die verstopt is in de zetel haar luid gekuch als teken maar niet wil horen). Het feit dat Tartuffe op het moment dat ie tevoorschijn komt seks op zijn hondjes lijkt te hebben met Orgons vrouw, daar ligt ie kennelijk niet meteen van wakker. Dat Tartuffe, zijn beste vriend, hem echter een idioot noemt, wél.

Conclusie: McIntyres Tartuffe, dat met muziek en geluid van Ben en Max Ringham zowel modern als barok tegelijkertijd uitademt - is een hilarische voorstelling geworden die doeltreffend vertaald is naar het heden en de huidige maatschappij-trends in zijn blootje zet. Vooral de acteerprestaties van het trio Kitty Archer - "een meesterlijke Denis O'Hare - Kevin Doyle wisten we zeer goed te smaken. Al is het wel zo dat het eerste bedrijf sterker en spitsvondiger is dan het tweede, dat het vooral van de overacting en van de pot gerukte situaties moet hebben. Robert Jones houdt trouwens tot het laatste nog een sterk visueel effect achter de hand. Het podium zal op het einde namelijk voorover hellen wat het beeld van het verval, een maatschappij op drift treffend illustreert.

< Bert Hertogs >

Deze recensie werd mede mogelijk dankzij Eurostar.

Wist je dat? ... je met Eurostar van Brussel naar Londen reist op amper 2 uur ... dat al kan vanaf 39 euro voor een enkele reis, als je een retourtje boekt.

... er tot 10 treinen per dag rijden tussen Brussel en Londen (in beide richtingen).

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd - kopij enkel bestemd voor persoonlijk gebruik
Herdistributie in eender welke vorm zonder voorafgaand schriftelijk akkoord van de auteur is verboden

This article and its picture is copyrighted - copy for personal use only
No (re)distribution in any way allowed without written permission of the author

concert
news.be

... Eurostar sinds 1994 al meer dan 180 miljoen reizigers vervoerd heeft.

... boeken kan vanaf 6 maanden voor einddatum van je reis.

... je met je Eurostarticket 2 museumtickets voor de prijs van 1 kan ontvangen in enkele musea tot 5 dagen na je vertrekdatum.

... de negen grootste musea in Londen (Tate Modern, Tate Britain, The National Gallery, National Portrait Gallery, The British Museum, Victoria and Albert Museum, The British Library, Science Museum en Royal Academy of Arts) daaraan meedoen.

Meer weten over Eurostar en het voordeelprogramma 2 for 1? Bezoek de site op eurostar.be